

2020

Nader Onderzoek Wet Natuurbescherming Wonen Noordwest Friesland

Sloop of renovatie 48 woningen te Dronryp, Burdaard en Bitgum

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk

0513-435024

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Nader Onderzoek Wet Natuurbescherming Wonen Noordwest Friesland

Sloop of renovatie 48 woningen te Dronryp, Burdaard en Bitgum

Gorredijk, oktober 2020

In opdracht van:

Wonen Noordwest Friesland

Uitvoering & veldwerk:

Bureau FaunaX

Rapportage:

Autorisatie:

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:

Bureau FaunaX (2020). Nader Onderzoek Wet Natuurbescherming. Wonen Noordwest Friesland/Sloop of renovatie 48 woningen te Dronryp, Burdaard en Bitgum. Rapport 20028. Bureau FaunaX, Gorredijk.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX, verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
2	RESULTATEN NADER ONDERZOEK	2
2.1	Inleiding	2
2.2	Methodieken & Werkwijze	2
	Huismus	2
	Gierzwaluw.....	3
	Vleermuizen	3
2.3	Resultaten Dronryp.....	6
	Vleermuizen	6
	Algemene broedvogels.....	7
2.4	Resultaten Burdaard	8
	Vleermuizen	8
2.5	Resultaten Bitgum.....	9
	Huismus	9
	Gierzwaluw	9
	Algemene broedvogels.....	9
	Vleermuizen	10
3	CONCLUSIE NADER ONDERZOEK.....	11
	Huismus	11
	Gierzwaluw.....	11
	Algemene broedvogels.....	11
	Vleermuizen	12
4	SAMENVATTING VERVOLGSTAPPEN	12
5	LITERATUUR EN BRONNEN.....	13
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Vogels en verstoring	- 1 -
	Vrijgestelde soorten provincie Fryslân.....	- 1 -
	Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
	Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 3 -
	Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
	Natura 2000-gebieden	- 3 -
	Wnb Houtopstanden.....	- 3 -
	NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 4 -

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Wonen Noordwest Friesland is voornemens 48 bestaande woningen te Dronryp, Burdaard en Bitgum te renoveren dan wel te slopen om hier nieuwe woningen te realiseren. Deze 48 woningen zijn onderdeel van de in totaal 471 woningen verdeeld over 21 dorpen in het noorden van de provincie Friesland die in de toekomst gerenoveerd of gesloopt zullen worden. Binnen het planvoornemen is geen sprake van het dempen van waterlichamen. Mogelijk wordt er een enkele boom uit de voortuin van één van de woningen verwijderd.

Op 28 februari, 7 en 8 maart 2019 is voor alle 471 woningen een ecologische quickscan uitgevoerd (Bureau FaunaX, 2019). In tabel 1.1 wordt een overzicht gegeven van de resultaten uit deze quickscan. In tabel 1.2 wordt het overzicht gegeven voor welke soorten nader onderzoek per dorp en deelgebied door Bureau FaunaX in 2020 is uitgevoerd.

Tabel 1.1. Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna, en overige belanghebbenden in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Waarschijnlijk	X				Werken buiten broedseizoen of broedvogelcheck.
Vogels	Huismus	Ja	X				Nader onderzoek
Vogels	Gierzwaluw	Mogelijk	X				Nader onderzoek
Vogels	Huiszwaluw	Ja	X				Omgevingscheck
Zoogdieren	Vleermuizen	Mogelijk			X		Nader onderzoek
Alle	Steenmarter e.a.	Mogelijk			X		Zorgplicht

Tabel 1.2. Overzicht per dorp en adressen voor welke soorten nader onderzoek heeft plaatsgevonden en in hoeveel deelgebieden het is opgedeeld (tussen haakjes).

Dorp	Adres	Huismus	Gierzwaluw	Vleermuizen
Dronryp	Welderingsstrjitte 26 t/m 36 (even)			X (2)
	Headyk 5 t/m 11 (oneven)			X
Burdaard	Schoolstraat 1 t/m 7 (oneven)			X
	Schoolstraat 2b t/m 8 (even)			X
Bitgum	Hillige Kamp 1 t/m 19 (oneven)	X	X (2)	X (3)
	Hillige Kamp 22 t/m 28 (even)			X
	Hemmemastrjitte 2 t/m 8 (even)			X
	Hemmemastrjitte 9 t/m 19 (oneven)			X
	Hemmemastrjitte 10 t/m 20 (even)	X	X	X (2)

In onderhavige rapportage worden de resultaten van het nader onderzoek per dorp gebundeld en samengevat.

2 RESULTATEN NADER ONDERZOEK

2.1 Inleiding

In deze rapportage vindt men de resultaten van het nader onderzoek naar jaarrond beschermde nesten van huismus, gierzwaluw en verblijfplaatsen van vleermuizen, uitgevoerd in 2020.

Bij de planning van het veldwerk is rekening gehouden met de optimale periode waarin verschillende soortgroepen geïnventariseerd kunnen worden. Deze optimale periode hangt bijvoorbeeld samen met vliegtijd, broedtijd en balts. Voor het in kaart brengen van verblijfplaatsen van vleermuizen is een protocol opgesteld waarin is vastgelegd welke onderzoeksinspanning benodigd is (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2017).

Bureau FaunaX is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en werkt zoveel mogelijk conform deze protocollen om de kwaliteit van het uitgevoerde onderzoek te waarborgen.

2.2 Methodieken & Werkwijze

Huisumus

Het onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van de huismus is uitgevoerd conform de onderzoeksmethoden van het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017). Dit onderzoek heeft plaatsgevonden aan de hand van twee veldbezoeken in de periode 1 april – 15 mei met een tussenliggende periode van minimaal tien dagen. De veldbezoeken zijn afgelegd onder goede weersomstandigheden, zonder regen, harde wind en/of te koude temperaturen (tabel 2.1). De volgende waarnemingen van territoriale of nest-indicerende huismussen hebben gediend als criteria voor het vaststellen van de aanwezigheid van verblijfplaatsen:

- De aanwezigheid van een territoriaal (zingend) mannetje op een goed zichtbare locatie als bijvoorbeeld een dakgoot of schoorsteen, dan wel de aanwezigheid van een paartje met balts, paring of ander gedrag dat wijst op de aanwezigheid van een nestplaats. Aan de hand van dergelijke waarnemingen kan worden aangetoond dat er in de directe nabijheid een nest aanwezig is, maar zal de exacte locatie hiervan vaak niet bekend zijn.
- Een nest-indicatieve waarneming: het nest zelf is vaak niet zichtbaar, wel kan een nestlocatie worden afgeleid aan de hand van een bezoek van een oudervogel aan de waarschijnlijke nestlocatie, de aanwezigheid van vogels met nestmateriaal, in- of uitvliegende vogels met voedsel of ontlastingspakketjes, hoorbaar bedelende jongen vanuit de nestlocatie.

Tabel 2.1. Details veldbezoeken huismus Bitgum.

Deelgebied	Ronde	Datum	Begin- en eindtijd	Weersomstandigheden
Bitgum (beide deelgebieden)	1e	15-4-2020	9:00-11:00 uur	Half bewolkt, 12 °C, 3 Bft, W
Bitgum (beide deelgebieden)	2e	27-4-2020	9:00-11:00 uur	Zonnig, 16°C, 3 Bft, ZW

Gierzwaluw

Het onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gierzwaluwen is uitgevoerd conform het inventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (BIJ12, 2017). Het onderzoek heeft bestaan uit een territoriumkartering in de periode tussen 1 juni (voor deze datum zijn nog niet alle broedvogels aanwezig) en 15 juli. In deze periode zijn in het plangebied, per deelgebied (Bitgum Hillige Kamp 1 t/m 11 oneven, Hillige Kamp 13 t/m 19 oneven en Hemmemastrjitte 10 t/m 20 even) drie onderzoek rondes uitgevoerd, met een tussenliggende periode van minimaal tien dagen. Minimaal één van de onderzoek rondes is uitgevoerd tussen 20 juni en 7 juli, wanneer de kans op de aanwezigheid van jongen het grootst is. De veldbezoeken vonden steeds tegen zonsondergang plaats (over het algemeen tussen circa 21:00 en 22:30 uur), wanneer de kans op het invliegen van vogels het grootst is, en zoveel mogelijk onder gunstige weersomstandigheden, bij droog weer en met weinig wind (tabel 2.2). Een telling bij langdurig koud en nat weer is zinloos: de broedvogels zijn dan elders of zitten stil op het nest.

Bij de onderzoeksronden is gelet op gedrag dat indicierend is voor broedende vogels, zoals door het plangebied vliegende groepjes gierende dieren met vluchten op dakgoot-, nok- en huishoogte en (vooral) bezoeken aan de waarschijnlijke nestplaats door invliegende dieren. Bij het observeren van deze laatste groep is rekening gehouden met de aanwezigheid van *bouncers*, niet-broedende vogels die roepend op een potentiële nestplaats aanvliegen en even hiervoor blijven hangen of deze kort aantikken zonder naar binnen te vliegen. In het geval van de aanwezigheid van een bezette nestlocatie roept dit vaak een reactie op van de aanwezige broedvogel(s), derhalve vormt dit gedrag van *bouncers* een goede manier om verblijfplaatsen op te sporen.

Tabel 2.2. Details veldbezoeken gierzwaluw Bitgum.

Deelgebied	Ronde	Datum	Begin- en eindtijd	Weersomstandigheden
Hillige Kamp 1 t/m 11 (o)	1	2-6-2020	20:56-21:56 uur	Half bewolkt, 18 °C, 2 Bft, NO
	2	17-6-2020	21:07-22:07 uur	Bewolkt, 17 °C, 3 Bft, NO
	3	27-6-2020	21:08-22:08 uur	Half bewolkt, 19 °C, 3 Bft, ZW
Hillige Kamp 13 t/m 19 (o)	1	3-6-2020	20:57-21:57 uur	Half bewolkt, 15 °C, 4 Bft, NO
	2	18-6-2020	21:07-22:07 uur	Bewolkt, 16 °C, 2 Bft, W
	3	28-6-2020	21:08-22:08 uur	Half bewolkt, 16 °C, 4 Bft, ZW
Hemmemastrjitte 10 t/m 20 (e)	1	8-6-2020	21:01-22:02 uur	Half bewolkt, 12 °C, 3 Bft, NO
	2	20-6-2020	21:08-22:08 uur	Helder, 16 °C, 1 Bft, N
	3	30-6-2020	21:07-22:07 uur	Half bewolkt, 15 °C, 3 Bft, W

Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen heeft bestaan uit een onderzoek naar de aanwezigheid van paar- en kraamverblijfplaatsen en is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2017 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2017). In totaal heeft dit onderzoek per deelgebied bestaan uit twee onderzoeksronden tijdens de kraamperiode (15 mei - 15 juli, met minimaal 10 dagen tussen de bezoeken, waarvan minimaal één een ochtendbezoek) en twee onderzoeksronden tijdens de paarperiode (15 augustus - 1 oktober, met minimaal 10 dagen tussen de bezoeken) (tabel 2.3-2.5 per dorp). Hierbij is naast de aanwezigheid van vleermuizen ook gelet op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van overige beschermde soorten.

Afhankelijk van de soort verblijven vleermuizen in bomen (zoals rosse vleermuis, watervleermuis, bosvleermuis en franjestaart), in gebouwen (gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis) of zowel in bomen en gebouwen (ruige dwergvleermuis, grootoorvleermuis en baardvleermuis). De meeste soorten maken gebruik van een netwerk van verblijfplaatsen.

Het onderzoek heeft zich specifiek gericht op die soorten waarvan mag worden aangenomen dat ze in gebouwen (kunnen) verblijven. Alle ronden zijn onder gunstige weersomstandigheden uitgevoerd. Voor de determinatie van vleermuizen is gebruik gemaakt van een batdetector van het type D240X Petterson met opnameapparatuur met zowel heterodyne als vertraagde opnamemogelijkheden. De sonargeluiden zijn geanalyseerd met gespecialiseerde software (programma 'Batsound'). Daarnaast is er gebruik gemaakt van een verrekijker en een lichtsterke zaklamp.

Tabel. 2.3. Details veldbezoeken vleermuizen Dronryp.

Deelgebied	Ronde	Datum	Begin- en eindtijd	Zon op/onder
Welderingsstrjitte 26 t/m 30 (e)	Kraam 1	26-5-2020	3:20-5:20 uur	5:20 uur op
	Kraam 2	22-6-2020	22:00-0:00 uur	22:08 uur onder
	Paar 1	18-8-2020	20:57-22:57 uur	20:57 uur onder
	Paar 2	5-9-2020	20:16-22:16 uur	20:16 uur onder
Welderingsstrjitte 32 t/m 36 (e)	Kraam 1	27-5-2020	3:20-5:20 uur	5:20 uur op
	Kraam 2	23-6-2020	22:00-0:00 uur	22:08 uur onder
	Paar 1	19-8-2020	20:53-22:53 uur	20:53 uur onder
	Paar 2	6-9-2020	20:13-22:13 uur	20:13 uur onder
Headyk 5 t/m 11 (o)	Kraam 1	28-5-2020	3:19-5:19 uur	5:19 uur op
	Kraam 2	24-6-2020	22:09-0:09 uur	22:09 uur onder
	Paar 1	20-8-2020	20:50-22:50 uur	20:50 uur onder
	Paar 2	7-9-2020	20:11-22:11 uur	20:11 uur onder

Tabel. 2.4. Details veldbezoeken vleermuizen Burdaard.

Deelgebied	Ronde	Datum	Begin- en eindtijd	Zon op/onder
Schoolstraat 1 t/m 7 (o)	Kraam 1	28-5-2020	21:49-23:50 uur	21:49 uur onder
	Kraam 2	12-6-2020	3:08-5:08 uur	5:08 uur op
	Paar 1	31-8-2020	20:26-22:26 uur	20:26 uur onder
	Paar 2	16-9-2020	19:48-21:48 uur	19:48 uur onder
Schoolstraat 2b t/m 8 (e)	Kraam 1	29-5-2020	21:50-23:50 uur	21:50 uur onder
	Kraam 2	15-6-2020	3:08-5:08 uur	5:08 uur op
	Paar 1	1-9-2020	20:24-22:24 uur	20:24 uur onder
	Paar 2	17-9-2020	19:45-21:45 uur	19:45 uur onder

Tabel. 2.5. Details veldbezoeken vleermuizen Bitgum.

Deelgebied	Ronde	Datum	Begin- en eindtijd	Zon op/onder
Hillige Kamp 1 t/m 7 (o)	Kraam 1	15-5-2020	3:35-5:35 uur	5:35 uur op
	Kraam 2	2-6-2020	20:56-23:56 uur	20:56 uur onder
	Paar 1	17-8-2020	20:59-22:59 uur	20:59 uur onder
	Paar 2	4-9-2020	20:18-22:18 uur	20:18 uur onder
Hillige Kamp 9 t/m 15 (o)	Kraam 1	19-5-2020	3:30-5:30 uur	5:30 uur op
	Kraam 2	3-6-2020	20:57-22:57 uur	20:57 uur onder
	Paar 1	18-8-2020	20:57-22:57 uur	20:57 uur onder
	Paar 2	7-9-2020	20:10-22:10 uur	20:10 uur onder
Hillige Kamp 17 t/m 19 (o)	Kraam 1	20-5-2020	21:38-23:38 uur	21:38 uur onder
	Kraam 2	4-6-2020	3:12-5:12 uur	5:12 uur op
	Paar 1	19-8-2020	20:54-22:54 uur	20:54 uur onder
	Paar 2	8-9-2020	20:08-22:08 uur	20:08 uur onder
Hillige Kamp 22 t/m 28 (e)	Kraam 1	21-5-2020	21:40-23:40 uur	21:40 uur onder
	Kraam 2	5-6-2020	3:12-5:12 uur	5:12 uur op
	Paar 1	20-8-2020	20:52-22:52 uur	20:52 uur onder
	Paar 2	9-9-2020	20:06-22:06 uur	20:06 uur onder
Hemmemastrjitte 10 t/m 16 (e)	Kraam 1	22-5-2020	3:35-5:25 uur	5:25 uur op
	Kraam 2	8-6-2020	21:01-0:01 uur	21:01 uur onder

	Paar 1	22-8-2020	20:48-22:48 uur	20:48 uur onder
	Paar 2	10-9-2020	20:03-22:03 uur	20:03 uur onder
Hemmemastrjitte	Kraam 1	25-5-2020	21:46-23:46 uur	21:46 uur onder
18 t/m 20 (e)	Kraam 2	9-6-2020	3:10-5:10 uur	5:10 uur op
	Paar 1	24-8-2020	20:43-22:43 uur	20:43 uur onder
	Paar 2	11-9-2020	20:01-22:01 uur	20:01 uur onder
Hemmemastrjitte	Kraam 1	26-5-2020	21:47-23:47 uur	21:47 uur onder
2 t/m 8 (e)	Kraam 2	10-6-2020	3:10-5:10 uur	5:10 uur op
	Paar 1	27-8-2020	20:36-22:36 uur	20:36 uur onder
	Paar 2	14-9-2020	19:53-21:53 uur	19:53 uur onder
Hemmemastrjitte	Kraam 1	27-5-2020	21:48-23:48 uur	21:48 uur onder
9 t/m 19 (o)	Kraam 2	11-6-2020	3:10-5:10 uur	5:10 uur op
	Paar 1	28-8-2020	20:34-22:34 uur	20:34 uur onder
	Paar 2	15-9-2020	19:51-21:51 uur	19:51 uur onder

2.3 Resultaten Dronryp

Vleermuizen

Verblijfplaatsen van vleermuizen verschillen over het jaar in functie en zijn daarbij te onderscheiden in zomerverblijven (één of enkele individu(en) bij elkaar tijdens de kraamperiode), kraamverblijven (soortspecifiek grote aantallen vrouwtjes en jongen bij elkaar), paarverblijven (individue(n) tijdens de paarperiode) en winterverblijven (grote aantallen bij elkaar rond de winter). Daarnaast kunnen sommige verblijven ook voor meerdere periodes gebruikt worden.

Bij het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen in Dronryp is er één verblijfplaats aangetroffen; het betreft **een zomer- en paarverblijfplaats van een enkele gewone dwergvleermuis** onder de punt van de overstaande dak aan de zijkant van Welderingsstrjitte 26 (figuur en tabel 2.1).

Tabel 2.1. Details aangetroffen vleermuis verblijfplaatsen te Dronryp.

Adres	Soort	Aantal individuen	Functie verblijfplaats
Welderingsstrjitte 26	Gewone dwergvleermuis	1	Zomer- en paarverblijfplaats

In de overige deelgebieden zijn foeragerende, overvliegende of baltsende gewone dwergvleermuizen, ruige dwergvleermuis en laatvliegers waargenomen, die vermoedelijk dan wel zeker in de omgeving van het plangebied verblijven, zoals een paarverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis op Welderingsstrjitte nr. 27.

Figuur 2.1. Aangetroffen vleermuisverblijfplaatsen binnen/buiten het plangebied in het deelgebied Welderingsstrjitte 26 t/m 32 even te Dronryp.

Algemene broedvogels

Tijdens het nader onderzoek is ook gelet op andere diersoorten. In het deelgebied Dronryp 3 (Headyk 5 t/m 11 oneven) zijn er **zes boerenwaluwnesten** aan de zijkant van nr. 5 en **één huiswaluwnest** aan de zijkant van nr. aangetroffen.

2.4 Resultaten Burdaard

Vleermuizen

Bij het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen in Burdaard is er één verblijfplaatsen aangetroffen; het betreft **één zomerverblijfplaats van één gewone dwergvleermuis aan de Schoolstraat 5** (figuur en tabel 2.2).

Tabel 2.2. Details aangetroffen vleermuis verblijfplaatsen te Burdaard.

Adres	Soort	Aantal individuen	Functie verblijfplaats
Schoolstraat 5	Gewone dwergvleermuis	1	Zomerverblijfplaats

Verder zijn in de overige deelgebieden en omgeving enkel foeragerende of overvliegende gewone dwergvleermuizen en laatvliegers waargenomen, die vermoedelijk in de omgeving van het plangebied verblijven.

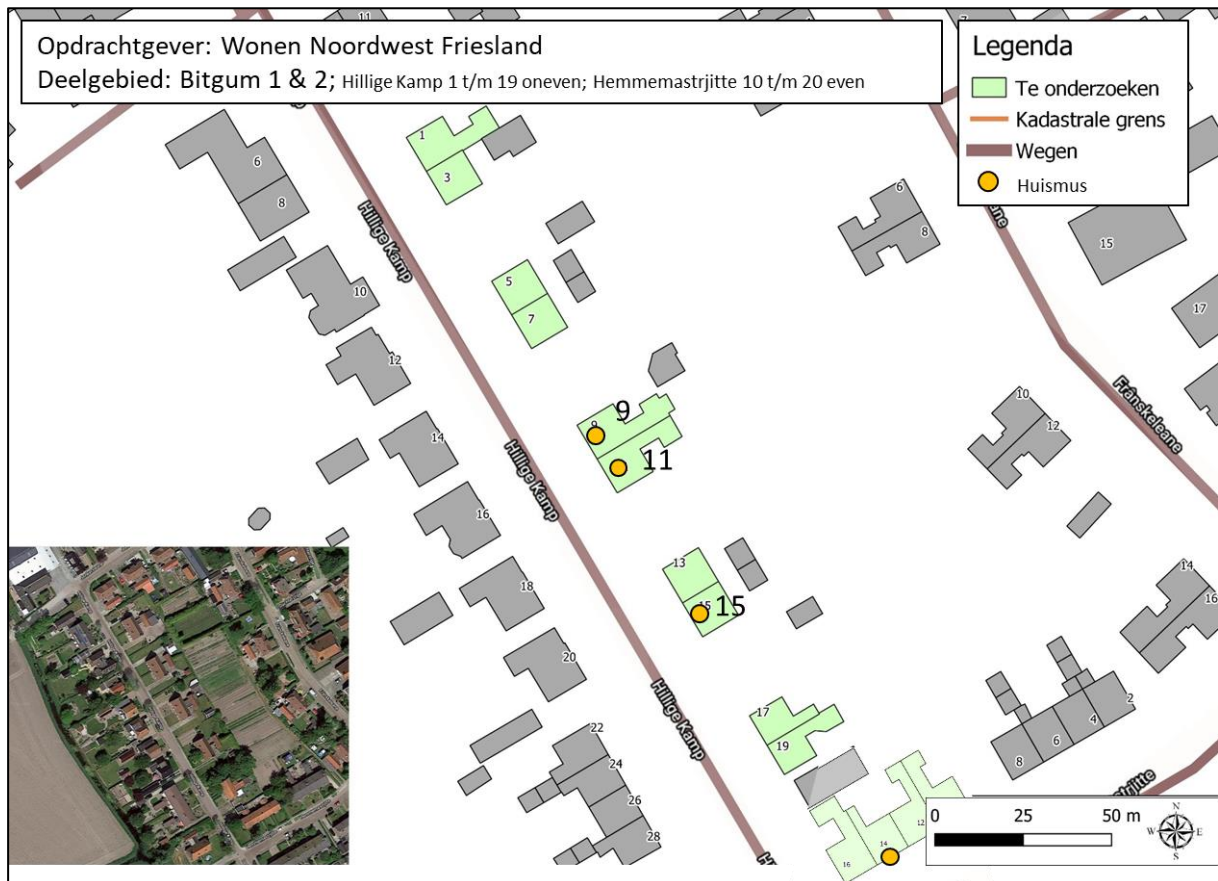

Figuur 2.2. Aangetroffen vleermuisverblijfplaatsen binnen het plangebied in het deelgebied Schoolstraat 1 t/m 7 oneven te Burdaard.

2.5 Resultaten Bitgum

Huismus

Tijdens het nader onderzoek naar huismusverblijfplaatsen zijn **vier huismusnesten** aangetroffen verdeeld over de twee deelgebieden (figuur 2.3). Het betreft drie nesten bij dakramen op Hillige Kamp nrs. 9, 11 en 15 en één nest in de dakgoot op Hemmemastrjitte 14.

Figuur 2.3. Aangetroffen verblijfplaatsen van huismus binnen het plangebied te Bitgum.

Gierzwaluw

Bij het nader onderzoek naar gierzwaluw verblijfplaatsen zijn er geen verblijfplaatsen aangetroffen binnen het plangebied.

Algemene broedvogels

Naast huismus en gierzwaluw is er tijdens de onderzoeksrondes ook gelet op andere broedvogels binnen het plangebied. Aan de Hemmemastrjitte 4 zijn **vier huiszwaluwnesten** aangetroffen.

Vleermuizen

Bij het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen zijn er verblijfplaatsen van twee soorten vleermuizen aangetroffen: gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Het betreft **één paarverblijfplaats van één gewone dwergvleermuis op Hillige Kamp nr. 11**, **één zomerverblijfplaats van één gewone dwergvleermuis op Hillige Kamp nr. 17** en **één laatvlieger kraamkolonie van tenminste vier á vijf individuen onder de loodflap van de schoorstenen van Hillige Kamp 5 en 7** (figuur 2.4/2.5 en tabel 2.3).

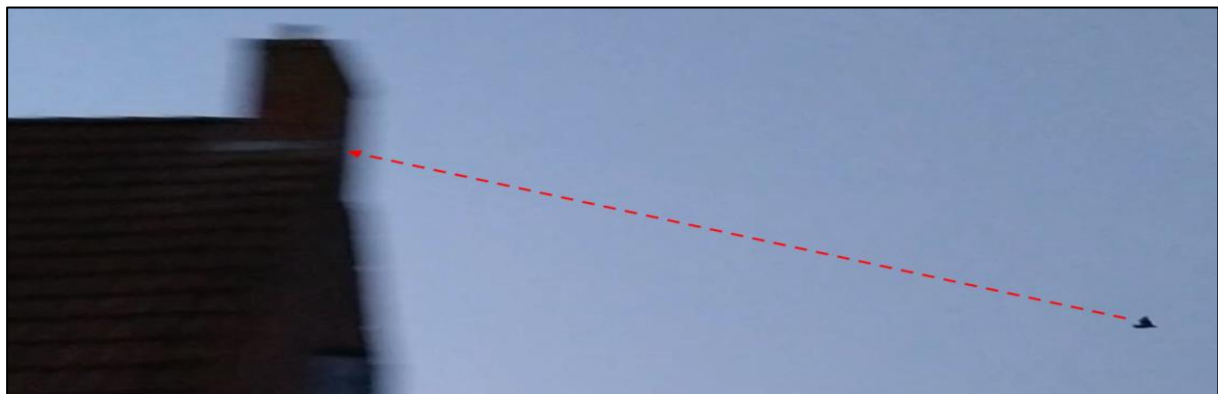
Tabel 2.3. Details aangetroffen vleermuis verblijfplaatsen Bitgum.

Adres	Soort	Aantal individuen	Functie verblijfplaats
Hillige Kamp 5 en 7	Laatvlieger	4 á 5	Kraamkolonie
Hillige Kamp 11	Gewone dwergvleermuis	1	Paarverblijfplaats
Hillige Kamp 17	Gewone dwergvleermuis	1	Zomerverblijfplaats

In de overige deelgebieden zijn enkel foeragerende of overvliegende gewone en ruige dwergvleermuizen en laatvliegers waargenomen, die vermoedelijk in de omgeving van de deelgebieden verblijven.

Figuur 2.4. Aangetroffen vleermuis verblijfplaatsen binnen het plangebied in deelgebieden 1-3 Hillige Kamp 1 t/m 19 oneven te Bitgum.

Figuur 2.5. Momentopname van gefilmde invliegactie van laatvlieger te Bitgum.

3 CONCLUSIE NADER ONDERZOEK

Huismus

Bij het nader onderzoek naar huismus verblijfplaatsen zijn **vier nestverblijfplaatsen** binnen het plangebied aangetroffen. De werkzaamheden zullen negatieve gevolgen door middel van verstoring en vernieling van een nestlocatie van de huismus teweeg brengen, waardoor er in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor wat betreft de voortgang van het project met deze soort een ontheffing dient te worden aangevraagd bij de provincie Friesland.

- Tijdens het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van huimussen zijn **vier nestverblijfplaatsen van huismus** aangetroffen die door de werkzaamheden verstoord worden/verloren gaat. Dit is in overtreding van de Wet natuurbescherming en er dient een ontheffing voor huismus te worden aangevraagd bij de provincie Friesland.

Gierzwaluw

Bij het nader onderzoek naar gierzwaluw verblijfplaatsen zijn geen verblijfplaatsen binnen het plangebied aangetroffen. De voortgang van het project benodigd in het kader van de Wet natuurbescherming geen ontheffing voor gierzwaluwen aan te vragen.

- Tijdens het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van gierzwaluwen zijn **geen gierzwaluw nestlocaties** aangetroffen die door de werkzaamheden verstoord worden/verloren gaan. Er zal geen ontheffing nodig zijn voor gierzwaluw.

Algemene broedvogels

Naast jaarrond beschermde nesten, kunnen binnen het plangebied ook algemene, niet jaarrond beschermde vogels tot broeden komen. Alle broedvogels in Nederland zijn onder de WnB beschermd tijdens hun broedtijd; hun nesten en legsels mogen niet worden verstoord of vernield. Met de meeste broedvogels kan relatief eenvoudig rekening worden gehouden door de voorgenomen renovatiewerkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen. Hiervoor wordt over het algemeen de periode tussen 15 maart en 15 juli aangehouden, maar dit kan (afhankelijk van de weersomstandigheden) eerder beginnen en/of later eindigen. Van belang is of er binnen het plangebied en/of de invloedssfeer van de werkzaamheden broedgevallen aanwezig zijn. Door te werken buiten het broedseizoen en voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcheck door een ter zake kundige ecooloog te laten uitvoeren, worden negatieve effecten op broedvogels voorkomen en zijn er geen belemmeringen vanuit de Wnb aan de orde.

De aangetroffen **zes boerenzwaluwnesten** in Dronryp en de **vijf huiszwaluwnesten** in Dronryp(1) en Bitgum (4) worden onder categorie 5 soorten geschaald. Dit betekent dat de nesten hiervan jaarrond beschermd zijn als er ecologisch zwaarwegende redenen voor zijn. De omgeving van de plangebieden waar deze nesten zijn aangetroffen beschikt over voldoende alternatieven voor de zwaluwsoorten om te vestigen. Hierdoor zijn er geen ecologisch zwaarwegende redenen en zijn de aangetroffen nesten alleen binnen het broedseizoen beschermd.

- Binnen het plangebied en/of de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen algemene, niet jaarrond beschermde vogels tot broeden komen, hieronder vallen ook de aangetroffen boeren- en huiszwaluwnesten.
- Door het werken buiten het broedseizoen, en voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcheck te laten uitvoeren door een ter zake kundig ecooloog, zullen de werkzaamheden geen negatieve gevolgen hebben voor broedvogels.

Vleermuizen

Bij het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van **vleermuizen** zijn van twee vleermuissoorten verblijfplaatsen aangetroffen. Het betreft **één zomer- en paarverblijfplaats in Dronryp, één zomerverblijfplaats in Burdaard, één zomerverblijfplaats en één paarverblijfplaats in Bitgum van gewone dwergvleermuis en één kraamkolonie van tenminste vier á vijf laatvliegers in Bitgum** (tabel 3.1). De werkzaamheden zullen negatieve gevolgen door middel van verstoring en vernieling van verblijfplaatsen van bovengenoemde vleermuissoorten teweeg brengen, waardoor er in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor wat betreft de voortgang van het project met deze soort een ontheffing dient te worden aangevraagd bij de provincie Friesland.

Tabel 3.1. Details aangetroffen vleermuis verblijfplaatsen binnen het plangebied.

Dorp	Adres	Soort	Aantal individuen	Functie verblijfplaats
Dronryp	Welderingsstrjitte 26	Gewone dwergvleermuis	1	Zomer- en paarverblijfplaats
Burdaard	Schoolstraat 5	Gewone dwergvleermuis	1	Zomerverblijfplaats
Bitgum	Hillige Kamp 5 en 7	Laatvlieger	4 á 5	Kraamkolonie
	Hillige Kamp 11	Gewone dwergvleermuis	1	Paarverblijfplaats
	Hillige Kamp 17	Gewone dwergvleermuis	1	Zomerverblijfplaats

- Tijdens het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen zijn **één zomer- en paarverblijfplaats in Dronryp, één zomerverblijfplaats in Burdaard, één zomerverblijfplaats en één paarverblijfplaats in Bitgum van gewone dwergvleermuis en één kraamkolonie van tenminste vier á vijf laatvliegers in Bitgum** aangetroffen die door de werkzaamheden verstoord worden/verloren gaan. Dit is in overtreding van de Wet natuurbescherming en er dient een ontheffing voor gewone dwergvleermuis en laatvlieger te worden aangevraagd bij de provincie Friesland.

4 SAMENVATTING VERVOLGSTAPPEN

Om de werkzaamheden binnen de kaders van Wet natuurbescherming uit te voeren, bevelen wij de volgende vervolgstappen aan.

Vervolgstappen

- Werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart-15 juli).
- Ontheffing aanvragen voor:
 - Vleermuizen:
 - Gewone dwergvleermuis: één zomer- en paarverblijfplaats van een enkel individu in Dronryp, één zomerverblijfplaats in Burdaard, één zomerverblijfplaats en één paarverblijfplaats in Bitgum;
 - Laatvlieger: één kraamkolonie van ten minste vier á vijf individuen in Bitgum.
- Voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcheck laten uitvoeren door een ter zake kundig ecooloog.
- Houd rekening met de zorgplicht (zie quickscan, rapport 19030).

5 LITERATUUR EN BRONNEN

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten Huismus *Passer domesticus* en Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 2017. <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

Bureau FaunaX (2019). Natuurtoets Sloop en renovatie 471 woningen Wonen Noordwest Friesland. Rapport 19030. Bureau FaunaX, Gorredijk.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2009. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Biologie, kenmerken, bedreigingen. Tirion Natuur.

Korsten, E. en Regelink, J.R. (2010). Herkennen van potentiële vleermuiswaarden in het kader van quickscans en ander ecologisch vooronderzoek. Cursus; Zoogdiervereniging rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Lange R., R. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek (2003). Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij van de KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten, Utrecht.

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.), 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV), Utrecht.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging, 2017. Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.

Sovon
<https://www.sovon.nl/nl>

Zoogdiervereniging
www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Fryslân.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.